

B. 1885. V. 15

HET GEBED.

VIER LEERREDENEN

DOOR

DR. H. F. KOHLBRÜGGE,

IN LEVEN PREDIKANT BIJ DE NEDERLANDSCH-GEREFORMEERDE GEMEENTE

TE ELBERFELD.

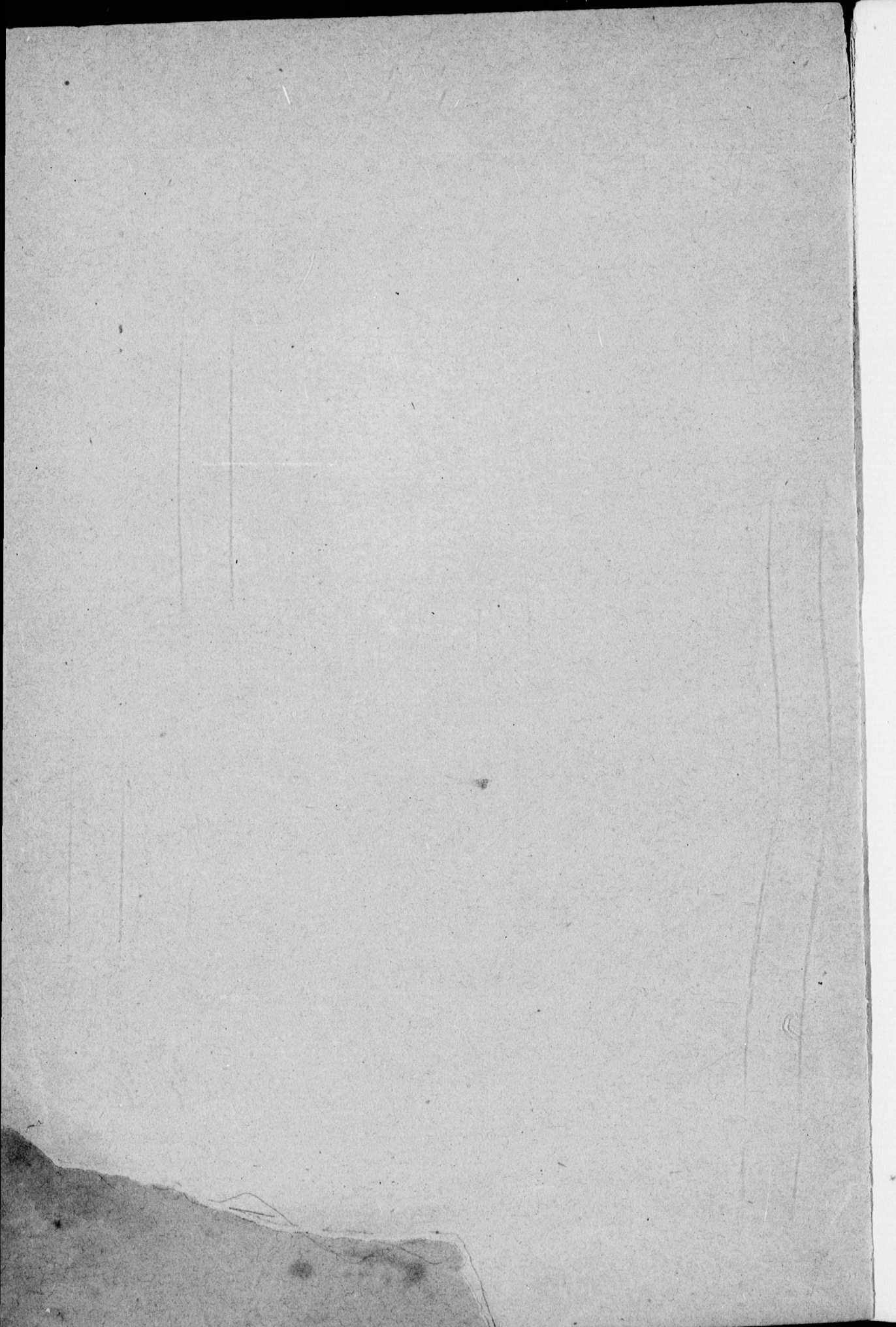
TWEEDE DRUK.

AMSTERDAM,
SCHEFFER & C°.

1885.

BIBLIOTHEEK DER
RIJKSUNIVERSITEIT
UTRECHT.

HET GEBED.

VIER LEERREDENEN

DOOR

DR. H. F. KOHLBRÜGGE,

IN LEVEN PREDIKANT BIJ DE NEDERLANDSCH-GEREFORMEERDE GEMEENTE

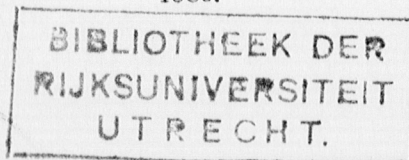
TE ELBERFELD.

TWEEDE DRUK.

AMSTERDAM,
SCHEFFER & Co.

1885.

Deze Leerredenen zijn geïmproviseerd en eerst gedurende het uitspreken door eene vriendenhand opgeteekend, hetgeen de lezer bij hare beoordeeling in gedachte gelieve te houden.

EERSTE LEERREDE.

Voorzang: PSALM 34, vs. 8 EN 9.

God slaat een gram gezicht
Op boozen, die Hem tegenstaan;
Hij doet hun naam met hen vergaan
Door 't hoogste strafgericht.
Maar Hij ziet gunstig neer
Op hem, die naar Zijn wetten leeft;
God is het, die hem uitkomst geeft
Zijn grooten Naam ter eer.

God is 't verbroken hart,
't Verbrijzeld en bedrukt gemoed,
Ten allen tijd nabij en goed,
In tegenheid en smart.
Veel wederwaardigheên,
Veel rampen zijn des vromen lot;
Maar uit die alle redt hem God:
Hij is zijn heil alleen.

Vraag: Waarom is het gebed den Christenen van noode?

Antwoord: Daarom, dat dit het voornaamste stuk der dankbaarheid is, hetwelk God van ons vordert, en dat God Zijne genade en den Heiligen Geest alleen dien geven wil, die Hem met hartelijke zuchten zonder ophouden daarom bidden en daarvoor danken.

Heid. Cat. Vr. en Antw. 116.

Wij hebben in den gezongen 34sten Psalm eene heerlijke belofte, die wij lezen in vs. 16: „De oogen des Heeren zijn op de rechtvaardigen en Zijne ooren tot hun geroep”. Zulke beloften geven ons moed tot het gebed, en heerlijk is de vraag

Gehouden den 1. October 1871, 's avonds.

en het antwoord van den Heidelbergſchen Catechiſmus: „Waarom is het gebed den Chriſtenen van noode? Daarom, dat dit het voornaamſte ſtuk der dankbaarheid is, hetwelk God van ons vordert; en dat God Zijne genade en den Heiligen Geest alleen dien geven wil, die Hem met hartelijke zuchten, zonder ophouden, daarom bidden en daarvoor danken”.

Een Chriſten is zulk een, die door het geloof een lidmaat van Chriſtus geworden is. Van zulke Chriſtenen lezen wij in de 32^{ſte} vraag: „Waarom wordt gij een Chriſten genoemd?” En het antwoord luidt: „Omdat ik door het geloof Chriſti zalving deelachtig ben, opdat ik zij, ten eerſte: een profeet, om den grooten Naam des Heeren te bekennen; ten andere, een priester, om mij zelve tot een levend dankoffer aan den Heere te offeren; en ten derde: een koning, om met eene vrije en goede conſciëntie tegen de zonde en den duivel te ſtrijden en hiernamaals in eeuwigheid met Chriſtus over alle ſchepselen te regeeren. Zulk een Chriſten alſo, die, wat hij is, door het geloof is, gelijk hij door het geloof Chriſti zalving, d. i. des Heiligen Geestes deelachtig is en alſo van God gemaakt is tot een profeet, priester en koning, die moet noodzakelijk een wapen hebben, opdat hij als profeet, priester en koning den ſtaf verder zou kunnen voortzetten, en hij eindelijk een ruimen ingang verkrijge in het nieuwe Jeruſalem, dat boven is. Dit wapen is het gebed.

Het gebed is eigenlijk een verkeer met God in het verborgen, een ſpreken met den Heere, of in hoorbare woorden, of in diepe zuchten des harten. De Chriſten kan niet vooruit, hij kan niet leven, niet ruſten, geen vrede hebben, dan alleen in den verborgen omgang met den Heere, daar hij dan gelooft ten eerſte, dat hij zonder den Heere niets doen kan, ten tweede, dat de Heere voor den hulpeloze en zwakke eene hulp en ſterkte is en blijft. Zoo heeft dus de Chriſten het gebed als een wapen noodig.

Wat heeft ons de Heere vóór alle dingen bevolen? Dit heeft Hij ons bevolen, dat wij Hem, onzen getrouwen Zaligmaker, in goede gedachtenis houden, waartoe Hij ook het heilig Avondmaal heeft ingesteld, gelijk Hij daarbij gezegd heeft: „Doet dat tot Mijne gedachtenis”. Dat wij Hem in goede gedachtenis houden, is dankbaarheid. De ware dankbaarheid bestaat niet daarin, dat wij in den waan verkeereren, alsof wij met onze werken en met ons doen Gode Zijne weldaden zouden kunnen vergelden, maar daarin, dat wij Zijne weldaden van der jeugd af ondervonden, sedert Hij ons in moeders schoot formeerde tot op dezen dag, Zijne getrouwe leidingen, de gebedsverhooringen, die wij ondervonden, en dat wij zoo menig „Eben-Haäzer”, „tot hiertoe heeft de Heere geholpen”, konden oprichten, — in goede gedachtenis houden — niet de weldaden op zich zelven alléén, maar voornamelijk Dengene, die ons zóó genadig is geweest en nog is, die woord en trouwe houdt. Weldaden op zich zelven kunnen hier beneden wel gelukkig maken, maar niet op den duur. Maar Hem voor oogen te houden, met Hem in innigen omgang te leven, Hem alles te zeggen, alles te klagen; alles te vragen van Hem, die onze Schepper en Verlosser is, dat is iets duurzaam. Alzoo nog eens: dit leert ons het geloof en zegt ons het Woord: Jesus Christus heeft ons gemaakt tot profeten, priesters en koningen.

Maar nu kunnen wij, niettegenstaande dit alles, zonder Hem niets, volstrekt niets. Daarom wil Hij van ons het gebed. Dit hebben wij noodig, ten eerste: omdat God het heeft bevolen, en ten tweede, vanwege onzen diepen nood en onze hulpeloosheid tegenover onze doodvijanden, den duivel, de wereld en ons eigen vleesch en bloed. Deze houden niet op, des Heeren profeten, priesters en koningen te bestrijden. Ieder ander laten zij wel is waar met rust, maar waar een profeet, priester en koning des Heeren is, daar vallen de vijanden, deze Filistijnen, hem voortdurend aan, en hebben rust noch duur, totdat zij zulk een profeet den mond hebben gestopt,

dat Hij den Naam des Heeren niet bekenne, — totdat zij zulk een priester met zijn offer gedood hebben, dat hij den moed laat zinken, — en totdat zij zulk een koning gevangen nemen, binden en brengen, waar hij niet henen wil. Wij belijden, dat, ofschoon wij Christenen, profeten, priesters en koningen zijn, wij van ons zelve zoo zwak zijn, dat wij niet een oogenblik kunnen bestaan. Daarom is het noodig, dat wij door den Geest des Heeren gesterkt worden, opdat wij in dezen geestelijken kamp en strijd, alwaar men ons het geestelijke leven bestrijden, en het lichamelijke leven bitter maken wil, niet onderliggen, maar de overhand behouden.

Nog eens, dankbaarheid beteekent: Dengene in goede gedachtenis houden, die ons gered heeft; in goede gedachtenis houden Zijnen goeden en genadigen wil, dien Hij ons betoond heeft, Zijne macht en kracht, om te helpen, en Zijne alwetendheid, die onze ellende en ons bederf, onzen nood en angst te voren gekend heeft. Wij zijn, Mijne Geliefden! wel van nature in dit punt het meest zondaren, dat wij de weldaden des Heeren, Zijne genade, barmhartigheid, lankmoedigheid en trouw niet in goede gedachtenis houden, en dat moeten wij ondankbaarheid noemen. Het voornaamste stuk der dankbaarheid (dat wij dus in goede gedachtenis houden den Heere en Zijne genade) is, dat wij denken: gisteren heeft Hij mij geholpen en heeft het weder voor mij in orde gebracht, eergisteren en voor jaren was ik in dezen of genen toestand en verlegenheid, en de Heere heeft wonderbaar geholpen, heeft tot op dezen huidigen dag mij niet begeven noch verlaten, maar komt mij met wonderlijk vaderlijk geduld voor, Hij wekt mij op en lokt mij, dat ik steeds tot Hem kome en Hem belove: „Ik wil gehoorzaam zijn, vergeef mij mijne zonden! Ik ga tot den Heere! Ik weet geen raad, ik kan mij niet helpen, het is alles bedorven, alles verloren, alles verward, ik ga tot den Heere! Dat heeft de Heere bevolen: „Bidt en u zal gegeven worden; zoekt en gij zult vinden; klopt en u zal opengedaan worden”, (Matth. 7, vs. 7). En hier in onzen

tekst lezen wij: „De oogen des Heeren zijn op de rechtvaardigen”. Daar zien de oogen des Heeren al wat op den grond des harten ligt, ons zuchten, ons gesteren, ons klagen, zij zien den geheelen toestand, waarin wij ons bevinden; het zijn derhalve de oogen der alwetendheid Gods. Wonderbare God! Als wij toch bedenken, dat alle volken voor Hem geacht zijn als een stofje van de weegschaal, en een druppel van den emmer, en toch gaat Hij al Zijne uitverkorenen na! Dat staat hier, en zoo is het waar! Hij ziet alles. Dat doet Hij met de oogen Zijner alwetendheid. Maar dat niet alleen. Hij ziet niet zoo op Zijne kinderen, dat Hij hen zou laten zitten in den nood, dat Hij, waar de moed hun ontzinkt, zou zeggen: Ik wil van hen niets weten; maar met Zijne alwetendheid vereent zich Zijne scheppende macht, om uit den weg te ruimen en op te heffen, hetgeen Zijne profeten, priesters en koningen zou verhinderen, eenmaal de kroon te verkrijgen; en om dag aan dag bijeen te brengen, hetgeen Hij naar Zijne wijsheid voor Zijne profeten, priesters en koningen heilzaam acht, zoodat zulk een profeet aanschouwt, welke wonderen de Heere wederom heeft gedaan.

Maar wie kan de Heere in goede gedachtenis houden? Slechts wie het verkeerde begrip van het woord „dankbaarheid” er aan geeft, en met David zegt: „Wat zal ik den Heere vergelden voor alle Zijne weldaden aan mij bewezen? Ik zal den beker der verlossingen opnemen, den beker der zaligheid, dien uitdrinken en Zijnen Naam verkondigen, dat Hij een Ontfermer is, een getrouw Zaligmaker, een almachtig God en barmhartig Vader, (Ps. 116). — Maar daartoe behoort, Mijne Geliefden, dat wij onzen nood en ellendigheid recht en grondig erkennen, dat men Gods trouw daarin aanschouwe, hoe men als een stukje van een oor uit des leeuwen muil gered is; dat men in gedachtenis houde, in hoe grooten nood en dood men gelegen heeft en ligt, en dat men zóó zwak is, dat men van zich zelve niet een oogenblik kan bestaan. Dit moet ondervonden zijn, dit moet in het dagelijksch leven

openbaar worden, dat het met den mensch waarlijk zoo staat, dat hij geen oogenblik kan bestaan; en bij deze ellendigheid aan onze zijde, — was het aan Gods zijde niet louter genade en ontferming? Denken wij toch aan onze geboorte! Wie heeft u wonderbaar uit den buik getogen? Wie heeft genadiglijk daarvoor gezorgd, dat gij niet verlaten bleeft liggen? Wie was u nabij den geheelen tijd uwer jeugd, dat gij moet uitroepen: Gedenk niet der zonden mijner jonkheid, noch der menigte mijner overtredingen! Wie is tot u gekomen, toen gij bezwaard waart boven uwe macht en in twijfel waart ook van het leven, of — toen gij voor God vloodt, niets meer van Hem weten wildet, en weigerdet eenigen troost aan te nemen, vanwege uwe groote zonde en nood? Wie heeft u vastgehouden en gered, toen de duivel u reeds in zijn muil had? Wie heeft u gesterkt en sterkt u nog in dit avonduur? Een Christen is zich zelve een raadsel. Dat hij vrede met God heeft in Christus Jesus, dat hem, ja hem waarachtig al de zonden zijn vergeven, dat kan hij wel van anderen begrijpen, maar van zich zelve kan hij het niet begrijpen. Wie geen nood en geene ellende kent, of slechts oppervlakkig kent, verstaat het woord „dankbaarheid” verkeerd, en veracht het. Maar al wie waarachtig in nood is, die laat varen zijne eigene kracht, wijsheid, gerechtigheid en goede werken, die verstaat het, den Heere in goede gedachtenis te houden, die is zóó dankbaar, dat hij niet afwijkt van den Heere, moge ook alles ellendig en ten uiterste verward zijn. Niet van het Woord af te wijken, den Heere in goede gedachtenis te houden, dat is het voornaamste stuk der dankbaarheid.

God wil ook Zijne genade en den Heiligen Geest alleen dien geven, die — wat doen? Die Hem met hartelijke zuchten zonder ophouden daarom bidden en daarvoor danken. — Wat is ons van noode? Genade hebben wij noodig. Wij zondigen voortdurend. Er kan hier geene sprake zijn van verdiensten. Heden en gisteren hebben wij gezondigd, en morgen zondigen wij weder. Wij leven alleen

van genade. „Ik doe de genade niet te niet”, zegt daarom de Apostel Paulus. Gods genade hebben wij noodig en Zijnen Heiligen Geest. Die is toch onze ware Trooster. De Heere Jesus heeft immers gezegd tot Zijne discipelen: „Het is u nut, dat Ik wegga; want indien Ik niet wegga, zoo zal de Trooster tot u niet komen; maar indien Ik heenga, zoo zal Ik Hem tot u zenden, en die zal u in al de waarheid leiden”. Een profeet, priester en koning des Heeren is geen huichelaar, het gaat hem om de waarheid; waarheid moet hij hebben, en zoo blijft hij verlangend uitzien naar den troost van boven, als hij niets ziet. Genade en Heiligen Geest hebben wij noodig, om in goede gedachtenis te houden: God! Gij hebt het gezegd! zoo roep ik dan U aan, en Gij zult mij helpen. — Houdt Hem in gedachtenis, die door het geheele leven uw Manna is geweest en u gespijst heeft, die gedurende uw geheele leven uwe Steenrots is geweest, waaruit gij gedronken hebt! Houdt Hem in gedachtenis! Gisteren was Hij uw Manna, Hij zal het ook heden wederom zijn; gisteren was Hij uwe Steenrots, en die Steenrots gaat mede door het leven! — Maar aan hen alleen wil God Zijne genade en den Heiligen Geest geven, die zonder ophouden met hartelijke zuchten Hem daarom bidden en daarvoor danken.

„Zonder ophouden”? Kan ik zonder ophouden bidden en Hem danken? Ach, de arme mensch hier beneden denkt toch eigenlijk slechts daaraan, dat hij te eten en te drinken en zich te kleeden heeft, hij vraagt weinig naar Gods gebod, naar den welstand der zijnen, naar genade en eer in waarheid. Maar hier is sprake van „hartelijke zuchten” — alzoo: „Ach God, ontferm U over mij! Ach God, help, ik kan niet meer! Ach God, zie mij aan!” Dit zijn zulke hartelijke zuchten, wanneer het er om gaat, dat Gods gebod gehouden worde in het verborgen en in het openbaar, in het huis en in alle dingen van dit leven. Wanneer het werkelijk het hart daarom te doen is, dan is er zonder ophouden kruis, dan is er zonder ophouden nood, ergernis en strijd, dan zijn de vierhonderd leugenprofeten voortdurend bezig tegen elken pro-

feet in 't bijzonder, om zijn getuigenis te vernietigen, dan zijn alle vijanden gedurig daarop uit, hem te dwingen, de wapenen neder te leggen als een laf soldaat. Dan hebben wij zonder ophouden noodig het hartelijk zuchten tot den almachtigen God, dat Hij woord en trouwe houde; — een voortdurend zuchten: Zoo Gij, Heere, mijne ongerechtigheden gadeslaat, dan kan ik niet bestaan! Daarbij is een Christen een barmhartig koning, en zoo is er dan een voortdurende strijd om barmhartig te zijn, en men heeft met louter onbarmhartige mensen te doen. Dat alles komt van buiten. Maar hoe spookt het dan eerst van binnen! Wat gaat er niet om in eens menschen hart, in de nieren van een mensch! Hoe kan een mensch door booze droomen diep ongelukkig gemaakt worden! De leden van het lichaam — ach, wie houdt ze allen in toom? — De handen, dat zij geen verkeerde dingen doen; de voeten, dat zij niet op verkeerde wegen wandelen, en de tong, deze wereld vol van ongerechtigheid!? Houdt die eens in toom, als gij kunt! Dit vreeselijk vuur, hoe steekt het niet alles aan! En daar ligt dan de Christen en het heet: De Filistijnen over u, Simson! Maar, Mijne Geliefden, de profeet laat zich toch den mond niet stoppen, al is het, dat hij gelijk Jona over boord wordt geworpen! Zulk een priester houdt het toch uit tegen alle Baälpriesters, en laat zich door hen niet moede maken, en zulk een koning geeft het zwaard niet over, geeft het wachtwoord niet af; en zoo is er dan een voortdurend zuchten van den morgen tot den avond en des nachts, wanneer men niet slaapt, zoodat het gedurig heet: o God, ontferm U! Heere God geef uitkomst! zie op mij!

Zoo wil dan God, dat wij Hem in goede gedachtenis houden, gelijk ook onze Heere Jesus Christus gezegd heeft: Doet dat tot Mijne gedachtenis! Vergeet Hem niet, die u het leven heeft geschonken en u met zoo vele weldadigheden heeft overladen. Dat slechts wil Hij hebben, dat wij gevolg geven aan Zijne roepstem: Komt herwaarts tot Mij, allen, die vermoeid

en belast zijt! Gij aangevochtenen, komt, zooals gij zijt. Gij kunt u zelven toch niet helpen! Wat wil God geven? Genade wil Hij geven en Zijnen Heiligen Geest. Dat kan geen schepsel. Laten wij dus Hem niet vergeten! En wat zou ook een mensch voor ons doen? Die weet niets! die is niet alwetend, en al had hij ook de wijsheid van Salomo, toch is dit geene alwetendheid om te doorzien wat de toestand is van een arm en zwak hart, dat van menigen storm wordt omgedreven! Geen schepsel weet, hoe het er in mijn binnenste uit ziet, dat weet alleen de Heere, en Hij is machtig en bereid te helpen met middelen of zonder middelen tegen allerlei nood en verlorenheid in. Almachtig is Hij. Wij hebben Zijne almacht noodig, die almacht, waarmede de zonde geworpen wordt achter Gods rug, — die almacht, dat genade tot ons kome en het woord vernomen worde: „Uwe zonden zijn u vergeven!” Dat is de almacht van het bloed des Nieuwen Testaments. Geen mensch kan, wanneer hij wil; en wil, wanneer hij kan; maar de Heere wil, dat wij Hem in goede gedachtenis houden en van Hem zingen en betuigen:

„Hij kan en wil en zal in nood,
Zelfs bij het nadren van den dood,
Volkomen uitkomst geven”.

AMEN.

Slotzang: PSALM 33, vs. 11.

Laat ons alom Zijn lof ontvouwen:

In Hem verblijdt zich ons gemoed,
Omdat wij op Zijn Naam vertrouwen,
Dien Naam, zoo heilig, groot en goed.

Goedertieren Vader,
Milde Zegenader!

Stel Uw vriendlijk hart,
Op wiens gunst wij hopen,
Eeuwig voor ons open;
Weer steeds alle smart.

TWEEDE LEERDE.

Voorzang: PSALM 78, vs. 7 EN 8.

Zijn almacht wist de zee van een te scheiden
En 't angstig heir daar droogvoets door te leiden,
Als op een hoop deed Hij de watren rijzen;
Hij gaf des daags, om hun den weg te wijzen,
Een wolkkolom; een licht des vuurs bij nacht,
Totdat Hij hen in 't vruchtbaar Kanân bracht.

Ook spleten zelfs de rotsen op Zijn wenken,
Geen afgrond kon het volk ooit milder drenken:
De woestenij gaf zuivre watervlieten,
Die de Almacht uit de steenrots voort deed schieten,
Gelijk een stroom, die, golvend afgegleên,
Zijn armen spreidt door al de velden heen.

Vraag: Wat behoort tot zulk een gebed, dat Gode aangenaam is, en door Hem verhoord wordt?

Antwoord: Eerstelijk, dat wij alleen den eenigen waren God, die Zich in Zijn Woord geopenbaard heeft, om al hetgeen Hij ons geboden heeft te bidden, van harte aanroepen. Ten andere, dat wij onzen nood en ellendigheid recht en grondig kennen, opdat wij ons voor het aangezicht Zijner Majesteit verootmoedigen. Ten derde, dat wij dezen vasten grond hebben, dat Hij ons gebed, niettegenstaande wij zulks onwaardig zijn, om des Heeren Christi wil, zekerlijk wil verhooren, gelijk Hij ons in Zijn Woord beloofd heeft.

Heid. Cat. Vr. en Antw. 117.

Mijne Geliefden! Wij handelden verleden Zondagavond over

Gehouden den 8. October 1871, 's avonds.

het gebed. Toen overwogen wij eerst de vraag: „Waarom is het gebed den Christenen van noode?” Toen zeiden wij: een Christen is een profeet, want hij is gezalfd om des Heeren Naam te bekennen; hij is een priester, want hij is gezalfd om zich zelve tot een levend dankoffer aan God te offeren; en eindelijk, hij is een koning, om met eene vrije en goede consciëntie tegen de zonde en den duivel te strijden, en hierna in eeuwigheid met Christus over alle schepselen te regeeren. Ik zeide vervolgens, dat des Christens doodvijanden, de duivel, de wereld en het eigen vleesch en bloed niet ophouden, zulk een profeet, priester en koning van den Heere Jesus iederen dag, om niet te zeggen ieder uur aan te vechten, en dat zulk een profeet, priester en koning geen ander wapen heeft dan het gebed; — verder, dat wij tegen onze vijanden genade en den Heiligen Geest noodig hebben, en dat God Zijne genade en den Heiligen Geest alleen aan hen geven wil en geeft, die zonder ophouden — niettegenstaande het „zonder ophouden” der aanvechtingen, — met hartelijke zuchten daarom bidden en daarvoor danken. Daarop laat nu de Catechismus de vraag volgen: „Wat behoort tot zulk een gebed, dat Gode aangenaam is en door Hem verhoord wordt?” Het is alle geloovigen steeds daarom te doen geweest, zóó te bidden, dat het Gode aangenaam was, en het ging er hen verder om, dat hun gebed, — want zij kunnen niet in de lucht schermen — ook door God verhoord worde. Maar daar ziet de biddende op den Heere Jesus Christus, als op zijnen Voorpraak, Profeet en Koning; en het gebed der Gemeente tot dezen onzen Voorspraak, den Heere Jesus is: God verhoore Zijn gebed! Zijn gebed moge aangenaam zijn! Dat lezen wij in den 20sten Psalm, Daar spreekt de Gemeente tot Christus, den Messias, op wien zij in het geloof staart, aldus: „De Heere verhoore U in den dag der benauwdheid; de Naam van den God Jakobs zette U in een hoog vertrek”, U als onzen Profeet, Priester en Koning; want wij weten aan onze aanvechtingen, wat Gij voor ons hebt doorgemaakt. Wij zouden allen onder de aanvechtingen

omkomen, maar Gij zijt ons gegeven, opdat wij staande blijven, dat wij niet verslonden worden, maar uit de aanvechting uitkomen! „Hij zende Uwe hulp uit het heiligdom en ondersteune U uit Zion. Hij gedenke aller Uwer spijsofferen en make Uw brandoffer tot asch. Sela! Hij geve U naar Uw hart en vervulle al Uwen raad”. „Naar Uw hart”, namelijk tot nut der Gemeente, waarvan wij lezen in den 21sten Psalm: „O Heere, de Koning is verblijd over Uwe sterkte, en hoezeer is Hij verheugd over Uw heil. Gij hebt Hem Zijns harten wensch gegeven en de uitspraak Zijner lippen hebt Gij niet geweerd”. — „Het leven heeft Hij van U begeerd, Gij hebt het Hem gegeven, lengte van dagen, eeuwig en altoos”. De Gemeente nu zegt in het 6^e vers (Ps. 20) tot Christus: Daar Gij bidt, hetgeen Gode aangenaam is, en Uw gebed verhoord wordt, weten wij, dat nu ook wij door U, in U en met U onze gebeden verkrijgen. Daarom staat er: „Wij zullen juichen over Uw heil en de vaandelen opsteken in den Naam onzes Gods, dat is het getuigenis: De Heere helpt uit!

En nu: Wat behoort tot zulk een gebed, dat God aangenaam is, en door Hem verhoord wordt? Het antwoord luidt: „Dat wij alleen den eenigen waren God aanroepen”, d. i. den God, die hemelen aarde geschapen heeft, die trouwe houdt tot in eeuwigheid en nooit laat varen de werken Zijner handen, die alleen onzen nood kent, die alleen helpen kan en alleen helpen wil, die het oor neigt tot onze diepste zuchten, en Zich juist daarin betoont als ware God, dat Hij ons steeds helpt; ook waar wij zulks het minst vermoeden, zoodat wij het met handen kunnen tasten: hier is de Heere God, Hij heeft geholpen, de menschen hebben het niet gedaan, de menschen hebben het niet geweten. Wij kennen God uit Zijn Woord. Daar openbaart Hij Zich als alwetend, als Dengene, die alles weet, — als den alomtegenwoordige, dat Hij daarom nabij is met Zijne hulp; ja Hij openbaart Zich als almachtig, geduldig, lankmoedig, getrouw, als eeuwig dezelfde, die nooit moede wordt noch mat, wiens verstand ondoorgrondelijk is,

wiens wijsheid alles te boven gaat, wiens waarheid zich niet laat krenken, wiens Woord niet ter aarde valt, maar ten uitvoer brengt, wat het belooft. Dezen eenigen waren God, die Zich in Zijn Woord ons geopenbaard heeft, mogen wij aanroepen. Het is Zijn wil, dat wij Hem aanroepen, Zijn heilige, genadige, koninklijke wil. Wij zullen dus niet op een vleeschelijken arm vertrouwen, niet op afgoden, die toch niet kunnen helpen, maar wij mogen Hem te hulp roepen, dat is Zijn wil. Deze groote God, dien de hemelen der hemelen niet kunnen bevatten, wil Zich met ons nietige menschenkinderen afgeven, met onze nooden, die ons wel is waar als bergen voorkomen, maar voor Hem zijn, als stofjes, en het is Zijn wil, dat wij Hem daarom aanroepen. Daar zijn wij Hem niet te gering, daar is onze angst, onze nood Hem niet te klein. Waar een mensch ons zou bespotten en zeggen: Wat vermeet gij u, zoudt gij mij met al uwe klachten zoo lastig vallen? Dàt zou toch te erg zijn! Dáár wil juist God, dat wij met alles tot Hem komen, een ieder met zijnen nood, waarin hij in zijn stand en beroep zich bevindt. Wij mogen Hem aanroepen om al hetgeen Hij ons geboden heeft te bidden. Geboden heeft? Ja, neemt Gods Woord ter hand, en gij zult vinden, hoe God ons in den nood bij Zijn Woord vasthoudt, hoe Hij ons om zoo te zeggen daaraan vastbindt, om op zulke beloften Gods te staan. Zoo is het dus een geschenk van Hem en tegelijk een gebod. Het is toch wonderbaar, dat de Koning van hemel en aarde ons gebiedt: „Roept Mij aan in den dag der benauwdheid, Ik zal er u uithelpen, en gij zult Mij eeren”, (Ps. 50, vs. 15). En daarbij zet Hij ons geen maat of perk, maar veroorlooft ons, als kinderen op onze bede te staan, tot wij ze verkregen hebben.

Maar daar staat nu bij, dat wij Hem van harte moeten aanroepen. Dat is het hoofdpunt, Mijne Geliefden; want niet hetgeen verstand en gevoel ons ingeven, maar hetgeen God ons heeft op het hart gebonden, hetgeen zaak des harten is, dat mogen wij Gode voorhouden. Wanneer wij van harte tot

Hem bidden, dan is het bij ons ernst, dan is ons gebed niet ongeloofig, niet vol twijfel, dan is het niet „ja en neen”, „wij willen het eens afwachten, hoe het uitkomt”, maar God geeft het in het hart, legt het op het hart, en het hart bidt. Daarom heet het „van harte”. Maar laat ons daarbij geduld hebben. Heeft iemand drie malen tot God geroepen, dat de Satansengel van hem mocht wijken, en heeft de Heere hem geantwoord: „Laat Mijne genade u genoeg zijn”, — dan moeten ook wij geduld leeren. Maar nu is er toch zoo veel, zoo veel in dit leven, waaronder het hart waarachtig als gebroken en verslagen is, waar men van harte smeekend naar iets uit ziet, — want wij zijn menschen, geene engelen, ook geene halve engelen, maar menschen, — en wat er nu van God zoo van harte wordt begeerd, dat geeft Hij. Derhalve roepen wij tot den eenigen waren God, die ooren heeft en hoort, die oogen heeft en ziet, die handen heeft om te helpen, en voeten om te komen, waar de nood ten top is gestegen. Hij heeft een waarachtig vaderlijk hart en een onbeperkte macht. Waarlijk een kind, dat eenen verstandigen en goeden vader heeft, zal er toch niet aan twijfelen, dat, hetgeen in de oogen van anderen wellicht slechts een poppetje is, om er mede te spelen, door dezen vader hem zal gegeven worden. Waar gij nu God van harte om iets bidt, daar kan het geene zaak van gewoonte zijn. Wanneer wij ook de gewoonte hebben, des morgens en des avonds met onze familie een gebed te doen, hetgeen zeer is aan te raden, zoo is toch het eigenlijke gebed iets anders. Wij bidden dan gewoonlijk in ons gebed, dat de huisvrede, de eendracht blijve, dat de kinderen in de vreeze Gods worden opgevoed, dat alzoo het leven der familie in God zij. Maar als ik zoo vraag: „wat behoort tot zulk een gebed, dat Gode aangenaam is en door Hem verhoord wordt?” Dan denk ik: ach, mijn gebed zal Gode niet aangenaam zijn, ik ben te zondig, of de nood is te groot, het is alles te bedorven, te zeer verward! Nu, denk dan toch aan Gods bevel: „Roep Mij aan in den dag der benauwdheid”,

Ik zal er u uithelpen (Ps. 50, vs. 15), en laat u niet terughouden, ook niet door den grootsten nood, de diepste ellende.

Ziet, ook dat behoort juist tot een gebed, dat God aangen naam is en door Hem verhoord wordt: dat wij onzen nood en ellendigheid recht en grondig erkennen. Erkennen, niet slechts „kennen”, maar „erkennen”. Wanneer nu alzoo uw nood, lichamelijke, huiselijke of inwendige nood recht diep is, dat wil zeggen, dat gij daarmede in de diepte ligt, en gij daarhenen gaat in verlegenheid en droefheid, wanneer gij gevoelt en beseft: de nood en de ellende is grondeloos; wanneer gij gevoelt en beseft, hier is geen raad en geene hulp, hier kan alle macht van het zichtbare niet helpen, dan wil God, dat gij juist met uwe radeloosheid en hulpeloosheid tot Hem komt. Mijne Geliefden, wie zijne zonde recht en grondig erkent, die kan zich zelven niet helpen; wie zijne ellende recht en grondig erkent, die weet niet waarheen, weet geen raad en ziet geene uitkomst. Wat wil een mensch nu doen? Zóó is hij naar zijn gevoelen godvruchtig en na vijf minuten goddeloos; zóó heeft hij vrede en zóó werpt hij zijnen eigenen vrede weder omver; zóó is hij heilig en zóó weder verzonken in modderig slijk; zóó jubelt hij en zóó is hij weenende; zóó staat hij hoog en zóó is hij weder nedergeslagen; zóó verblijdt hij zich in den Heere en zóó heet het weder: Al deze dingen zijn tegen mij! Dan erkennen wij onzen nood en onze ellende wel, maar wij erkennen die zóó, dat wij de droefheid in onze harten ruimte geven, dat wij hopeloos en radeloos worden. Maar nu wil God, dat, wanneer gij uwen nood en uwe ellende recht en grondig erkent, wanneer gij het dus erkent: God alleen kan hier helpen, dat gij dan tot den Heere komt, en dan komt gij juist zoo als de Heere het wil hebben; want zoolang gij nog eene achterdeur hebt voor uwe hartstochten, eene achterdeur bij den weg, hoe gij geleid zijt geworden, of bij menschen, dan zult gij God wel aanroepen, maar niet van harte, ja dan komt een mensch er gemakkelijk toe, om tot God te zeggen: „Gij behoeft mij niet te helpen”. Maar dat heb ik van mijne

jeugd af ondervonden, ik ben door alle radeloosheid heengekomen, maar niet menschen, God de Heere alleen, die heeft gehoord, die heeft geholpen, toen ik aan den rand van den afgrond lag! Dus gaat het daarom, dat gij uw leven lang uwen dagelijkschen nood en ellendigheid recht en grondig erkent, alzoo, dat gij het wel weet: mij kan geen mensch helpen, alleen God almachtig kan mijn Raadsman zijn; zoo gaat gij dan altijd tot God en juist die grondige erkenenis van uwen nood en uwe ellendigheid drijft u daartoe.

Onzen nood en onze ellende moeten wij echter erkennen als onze eigene schuld. Wij behoeven eigenlijk niet in zulken nood te verkeerren. Wij zouden ons niet in zulken nood en zulke ellende bevinden, als wij maar beter acht gaven op Gods Woord, Zijne Wet en gebod, bijv. op het woord: „God wederstaat de hoovaardigen, maar de nederigen geeft Hij genade”. Als men dat nu niet hoort, niet op zich zelven toepast, niet begrijpt, wat voor een hoogmoedig dier men is, dan kan men Gods Woord wel vernemen en Zijne gaven zich ten nutte maken, maar tegen God en menschen in, en zoo gebeurt het dan, dat God u wederstaat; en is Hij u genadig, dan zal Hij u alzoo wederstaan, dat gij uw doel niet bereikt, en aan uwen wil niet voldaan wordt. God is niet de oorzaak er van, dat wij, zoo als wij heden morgen beleden, met ons ongeloof en onze booze lusten hebben te strijden. Dat komt niet van God, maar uit ons eigen hart, en zoo berokkenen wij ons zelven al die nooden en die ellende. Waart gij wijs, dan zoudt gij Gods Woord hooren, gelijk David, de knecht Gods zegt: Ach, dat ik Uwe geboden onderhouden had!” Maar dan komt er juist de nood en de ellende. Wat nu te doen? Ik weet niets beter, dan wat de Catechismus zegt: dat gij u voor het aangezicht Zijner Majesteit verootmoedigt, dat gij wel begrijpt, tegen wien gij zondigt. Al hetgeen uit het hart voortkomt en waarvan het laatste en ergste „onverstand” is, dat is tegen Gods heiligheid gericht, is een beleediging Zijner Majesteit! Zoo moeten wij ons dus verootmoedigen over zulke

verkeerdheid, waardoor wij ons steeds nieuwen nood en nieuwe ellende op den hals halen. Als wij ons verootmoedigen voor Zijne Majesteit, dan heeft Hij ons, gelijk Hij ons hebben wil, zoodat God zegt: Deze belijdt van harte zijne zonde en verootmoedigt zich voor Mij, roept om vergeving zijner verkeerdheid. Welaan, Ik zal hem verhooren! Wonderbare God! wonderbaar in Zijne langmoedigheid en geduld, wonderbaar daarin, dat Hij Zich afgeeft met zulke schepselen als wij, dat Hij Zich zoo afgeeft, dat wij met onze zonde en schuld, met onze nooden, onze ellende Hem durven aanroepen. Wij moeten niet denken, dat wij eerst onzen nood moeten uit den weg geruimd hebben, maar wij moeten juist daarmee komen: Heere God, Gij ziet mijnen nood en mijne ellendigheid! bij mij ligt de schuld, ik heb het verdiend, wat hebben deze schapen gedaan! Juist zoo wil God ons hebben. Ja, maar als ik dat zoo dagelijks overdenk, hoe ik toch de oude knecht blijf, het houdt daarmee niet op; het booze blijft ons steeds bij, de wet in onze leden strijdt tegen de Wet van ons gemoed; er komen dikwijls plotseling dingen in ons hart op, waarover men siddert van angst; moet ik deze verkeerdheid dan niet eerst zelf uit den weg ruimen, en dán eerst tot God gaan? Neen, dat leert de Catechismus niet, dat leert ons Gods Woord niet. Zie eens, of gij licht zult hebben in uwe woning, als gij de vensters sluit, — of gij door het leven, zooals het zich nu vertoont, zonder geld kunt komen? zie eens, of gij wat scheppen kunt, daar toch alle omstandigheden alleen van God afhangen; — zie, of gij het met uwe werken volhoudt, en is het ook vier weken goed gegaan, gij zult het ondervinden, dat gij weder op nieuw tot de bekentenis moet komen: Ik heb dien vast bezworen bond — zoo vaak gescheurd tot in den grond!

Maar nu heb ik bovendien nog iets. Verootmoedigt gij u voor Gods Majesteit, erkent gij het: mijne eigene zonde en verkeerdheid maakt, dat ik voortdurend in zulken nood en ellende kom! — dan wil God, — nu wat dan? Dat gij met

Zijn Lam komt, met het Offer, dat Hij u gegeven heeft, dat gij alleen dezen vasten grond hebt, en daarop uw betrouwen vestigt, het betrouwen, dat God om des Heeren Christi wille uw gebed zekerlijk wil verhooren. Dan belijdt ik slechts: ik heb niets, met valsche munt kan ik niet betalen, met mijne goede voornemens ben ik reeds lang te schande geworden, mijn nood en ellende is zoo erg, dat ik het erken: hier helpt niets dan een „óf — óf”; óf ik moet ter helle varen, óf er moet genade voor mij zijn! met ongewasschen handen mag ik niet komen! Reiniging is er in het bloed van Jesus Christus, nergens elders. Laat ons dus vertrouwen, dat God om Zijns lieven Zoons wille ons gebed, niettegenstaande wij dat onwaardig zijn, zekerlijk wil verhooren. En heeft Hij dat beloofd? Voorzeker, dat heeft Hij beloofd in geheel Zijn Woord, en zoo lezen wij het ook in onzen Catechismus: dat wij dezen vasten grond hebben, dat Hij ons gebed, niettegenstaande, wij zulks onwaardig zijn, om des Heeren Christi wille, zekerlijk wil verhooren, gelijk Hij ons in Zijn Woord beloofd heeft. „Zekerlijk!” God wil niet uwen dood, God wil niet uwe verdoemenis, God wil dat gij uwen nood en uwe ellende recht en grondig erkent, en waar gij u zelve dan deswegens voor Zijne Majesteit verootmoedigt, daar wil Hij, dat gij nochtans en juist daarom dezen vasten grond hebt — met de bekentenis, dat gij het onwaardig zijt, nochtans dezen vasten grond hebt: om Christi wille wil Hij zekerlijk mijn gebed verhooren. Zekerlijk! Christus is niet „ja en neen”, maar Christus is, Hij leeft, Hij zit ter Rechterhand Gods, Hij is onze Voorspraak, wiens spijsoffer en brandoffer God aanneemt. Dat lezen wij toch in den 20sten Psalm, en dus om Zijnentwille wil God ook ons gebed aannemen. Dat staat vast: Christus is of Hij is niet; is Hij niet, dan is alles ijdel en te vergeefs, maar is Hij, gelijk Hij is; en leeft Hij, gelijk Hij leeft, dan is uw gebed niet te vergeefs; maar juist in den nood, juist in de verootmoediging wil God bij ons het betrouwen hebben, dat Hij om Christi wille het gebed zekerlijk zal verhooren, gelijk

Hij het in Zijn Woord heeft beloofd; en daar hebben wij nu zulke heerlijke beloften in de Psalmen, bijv. Ps. 6, vs. 10: „De Heere heeft mijne smeekeing gehoord, de Heere zal mijn gebed aannemen”, en Ps. 10, vs. 14: „Gij ziet het immers, want Gij aanschouwt de moeite en het verdriet, opdat men het in Uwe hand geve; op U verlaat zich de arme; Gij zijt geweest een Helper der weezen!” AMEN.

Nazang: PSALM 28, vs. 6.

God geeft Zijn gunstvolk moed en krachten;
Hij zal, in weêrwil aller machten,
Zijn Rijksgezalfde staâg behoeden.
Red, Heer, Uw Isrel uit al 't woeden:
Geef zegen aan Uw erv', en weid
Uw volk; verhef ze in eeuwigheid.

DERDE LEERREDE.

Voorzang: PSALM 33, vs. 7, 8 EN 10.

De groote Schepper aller dingen
Ziet, uit het ongenaakbaar licht,
Het gansch gedrag der stervelingen;
Niets is bedekt voor Zijn gezicht.
Uit Zijn vaste woning,
Daar Hij heerscht als Koning,
Daar Zijn lof, Zijn eer,
Klinkt door al de bogen,
Zien Zijn Godlijk' oogen
Op al 't menschedom neêr.

't Is God, aan tijd noch plaats gebonden,
Wiens toezicht over alles gaat;
Die 't harte vormt en kan doorgronden;
Die aller werken gadeslaat.
Schilden, bogen, dolken,
Dappere oorlogsvolken,
Wijsheid, moed noch kracht,
Kunnen ooit in 't strijden
Eenig vorst bevrijden,
Zonder 's Heeren macht.

Zijn machtig' arm beschermt de vromen,
En redt hun zielen van den dood.
Hij zal hen nimmer om doen komen,
In duren tijd en hongersnood.
In de grootste smarten,
Blijven onze harten
In den Heer gerust.
'k Zal Hem nooit vergeten,
Hem mijn Helper heeten,
Al mijn hoop en lust.

Gehouden den 15. October 1871, 's voormiddags.

Vraag: Wat heeft ons God bevolen van Hem te bidden?

Antwoord: Alle geestelijke en lichamelijke nooddrift, welke de Heere Christus begrepen heeft in het gebed, dat Hij ons zelf geleerd heeft.

Heid. Cat. Vr. 118.

Geliefden in den Heere Jesus Christus! Verleden Zondag behandelden wij de beide eerste vragen van den Heidelbergischen Catechismus over het gebed. Heden willen wij met elkander de derde of 118de vraag overwegen, die aldus luidt: „Wat heeft ons God bevolen, van Hem te bidden?”

Antwoord: „Alle geestelijke en lichamelijke nooddrift, welke de Heere Christus begrepen heeft in het gebed, dat Hij ons zelf geleerd heeft”. Volgens deze vraag hebben wij een bevel van God, om van Hem te bidden. Hetgeen wij van Hem te bidden hebben is nooddrift, geestelijke en lichamelijke, derhalve niet alleen geestelijke, maar ook lichamelijke, en andermaal niet alleen lichamelijke maar ook geestelijke. En als wij nu niet weten, hoe ons te uiten, heeft de Heere Christus, door Gods Geest gezalfd, ons een gebed gegeven, waarin alles staat, wat ons geestelijk en lichamenlijk noodig is, maar zóó, dat het ons begrip van nooddrift ver te boven gaat, zoodanig, dat Christus onze nooddrift geheel en al heeft gekend en heeft willen kennen, voordat wij ze kennen en beseffen, — nog eens ver boven ons begrip. Dat neemt niet weg, dat de Heilige Geest Gods volk leert in alle omstandigheden zich zóó uit te drukken als het hun op het hart ligt; dat neemt niet weg, dat Hij Gods volk leert, alles, wat het ook zij, den Heere God te klagen, Hem te belijden, en van Hem alles te vragen. Maar hetgeen wij dan van Hem bidden, dat zal steeds rusten op den grond van het gebed, dat de Heere Christus zelf ons geleerd heeft.

In dit morgenuur spreken wij over het gebed om de lichamelijke nooddrift; heden avond zullen wij, zoo God wil, het gebed om de geestelijke nooddrift behandelen. Ik stel de lichamelijke nooddrift voorop, omdat juist deze voor ons men-

schen gewoonlijk de oorzaak is van de erkenenis onzer geestelijke nooddrift. Wat nu de lichamelijke nooddrift betreft, de Heere Jesus Christus leert ons aldus te bidden: „geef ons heden ons dagelijksch brood”, en daarin vat Hij samen al hetgeen wij menschen behoeven tot onderhoud van het lichaam om met God en eere door de wereld te komen. Ook hebben wij daarvan een apostolisch bevel in den brief van Paulus aan de Filippensen, Hoofdstuk 4, vs. 6: „Weest in geen ding bezorgd; maar laat uwe begeerten in alles, door bidden en smeeken met dankzegging bekend worden bij God”. En bijna met dezelfde woorden schrijft de Apostel Paulus in zijnen eersten brief aan Timotheüs, Hoofdstuk 2, vs. 1, 2: „Ik vermaan dan vóór alle dingen, dat gedaan worden smee-kingen, gebeden, voorbiddingen, dankzeggingen voor alle menschen: voor koningen, en allen, die in hoogheid zijn; opdat wij een gerust en stil leven leiden mogen in alle godzaligheid en eerbaarheid”. De Apostel leert ons derhalve, dat wij als menschen hier beneden in gemeenschap met andere menschen leven, en zoo houdt Hij ons voor oogen, hoe dit leven, al is het ook een voortdurende dood, in een anderen zin toch heerlijk is, wanneer het een gerust en stil leven is in alle godzaligheid en eerbaarheid, en om deze lichamelijke nooddrift, een gerust en stil leven in alle godzaligheid en eerbaarheid, te verkrijgen, vermaant Hij ons, vóór alle dingen vooreerst te doen smee-kingen, gebeden; vervolgens voorbiddingen, dankzeggingen voor alle menschen; dan ook voor koningen en allen, die in hoogheid zijn; en daarom schrijft hij vs. 8: „Ik wil dan, dat de mannen bidden in alle plaatsen, opheffende heilige handen, zonder toorn en twisting”.

Tusschenzang: PSALM 134, vs. 1 EN 2.

Looft, looft nu aller heeren Heer,
 Gij, Zijne knechten! geeft Hem eer;
 Gij, die des nachts Zijn huis bewaakt,
 En voor Zijn dienst in ijver blaakt!

Hef uwe handen naar omhoog;
Slaa naar het heiligdom uw oog,
En knielt eerbiedig voor Hem neêr:
Looft, looft nu aller heeren Heer!

Slaan wij, Mijne Geliefden! een gebed op, waar wij de bede vinden om lichamelijke nooddrift, 1 Kron. 4; aldaar lezen wij, vs. 9 en 10: „Jabez nu was heerlijker dan zijne broeders; en zijne moeder had zijnen naam Jabez genoemd, zeggende: want ik heb hem met smarten gebaad. Want Jabez riep den God Israëls aan, zeggende: Indien Gij mij rijkelijk zegenen en mijne landpale vermeerderen zult en Uwe hand met mij zijn zal, en Gij het met het kwade alzo maakt, dat het mij niet smarte. En God liet komen wat hij begeerde”. — Hetgeen nu te voren geschreven is, dat is immers tot onze vertroosting geschreven. — Zoo hebben wij ook een gebed om lichamelijke nooddrift in Jakobs gelofte, Gen. 28, vs. 20 verv.: „En Jakob beloofde eene gelofte, — dat deed hij voor God, derhalve was het een gebed — zeggende: wanneer God met mij geweest zal zijn en mij behoed zal hebben op dezen weg, dien ik reize, en mij gegeven zal hebben brood om te eten, en kleederen om aan te trekken; en ik ten huize mijns vaders in vrede zal wedergekeerd zijn, zoo zal de Heere mij tot eenen God zijn; en dezen steen, dien ik tot een opgericht teeken gezet heb, zal een huis Gods zijn en van alles wat Gij mij geven zult, — hij had toen niets anders dan een staf, — zal ik U voorzeker de tienden geven”.

Als Paulus schrijft van „smee kingen”, dan bedoelt hij daarmede, dat wij God, den Heere, moeten aanroepen, dat Hij alles van ons afwende, hetgeen wij vreezen, dat Hij den nood van ons afwende, die ons treft. Wanneer hij schrijft van „gebeden”, dan zegt hij daarmede, dat wij God aanroepen om alles, waaraan wij gebrek lijden, en wat wij noodig hebben, als wij hulp begeeren. Als hij schrijft van „voorbiddingen”, dan meent hij daarmede, dat wij voor anderen, voor hen die ons lief zijn en voor onze naasten, ja zelfs voor onze vijanden,

tot God bidden, gelijk wij zulk eene voorbidding van Abraham hebben, die nog staande bleef voor het aangezicht des Heeren, toen Hij uitgegaan was, om Sodom te verderven; — gelijk wij zulk eene voorbidding van Lot hebben, toen hij uit Sodom vluchtte en voor Zoar bad, dat de Heere deze stad om zijnentwil niet zoude omkeeren, „en zij is klein” zeide hij. Zulk eene voorbidding hebben wij ook nog van Mozes; toen zijne zuster hem zoo zwaar had beleedigd, gelijk aan majesteitschennis, en zij tot straf melaatsch werd, bad hij: „O God, heel haar toch”. Zulk eene voorbidding hebben wij ook van Izak, toen hem geen kind geboren werd; van hem lezen wij, dat hij in de tegenwoordigheid van zijne vrouw gebeden heeft, God mocht haar zegenen en vruchtbaar maken, — en God liet komen, wat hij begeerde. En zoo lezen wij ook van Mozes, hoe hij voor het volk bad: „Indien Uw aangezicht niet medegaan zal, doe ons van hier niet optrekken”. En als Paulus eindelijk van „dankzegging” schrijft, dan verstaat hij daaronder, dat wij nooit zullen vergeten de veelvuldige hulp, die de Heere ons heeft laten ondervinden in zoo menigen nood en droefheid, en hoe Hij ons heeft verrast en ons voorgekomen is met Zijne hulp, toen wij zulks het minst vermoedden; — hij meent, dat wij aan Zijne weldaden, ons te voren bewezen, gedachtig blijven, en Zijne beloften, die Hij ook vroeger aan ons vervuld heeft, Hem voorhouden in den tegenwoordigen nood, dat wij Hem loven en betuigen: Gij zijt toch de God van mijn aangezicht! Toen en toen was ik in nood en Gij hebt mij verhoord en geholpen! Heere God, Gij kunt alleen helpen, ik ben het wel is waar niet waardig, maar ik bid U om Jesus wil, die gezegd heeft, dat Gij mijn Vader zijt: kom mij ook ditmaal weder te hulp!

Maar om dit te verstaan en voor waar te houden, dat wij van God naar Zijn bevel alle lichamelijke nooddrift mogen bidden, hebben wij een gezond geloof noodig, dit gezonde geloof: God is, God leeft, God ziet, God hoort, God is almachtig, God is alomtegenwoordig, is aan geene plaats gebon-

den, heeft alle omstandigheden in Zijne hand en macht; niets kan Hem weerstaan, niets is Hem te wonderbaar. Laat ons verder wel ter harte nemen, dat wij gewisselijk beloften van God hebben ook voor het lichaam en het lichamelijk leven. Toen de Heere Jesus Christus op aarde was, was Hij hier niet als een geest, maar Hij heeft de waarachtige menschelijke natuur aangenomen, Hij heeft voor ons honger en dorst geleden, Hij heeft om onzentwil zonder dak willen zijn, Hij is voor ons arm geweest, naakt en bloot hing Hij aan het kruis, opdat Hij ons rijk, en dit lichaam heerlijk zoude maken, zoodat dit lichaam evenzeer een voorwerp van Zijne vaderlijke zorg is, als onze ziel. — Komen wij bij de Mystieken, dan vinden wij hen steeds biddende, den geheelen dag; maar hun gebed is eigenlijk niets anders, dan een zich onttrekken aan de lichamelijke dingen en eene zelfaanbidding. Maar wij moeten door dit leven henen met God en eere, en dan moeten wij niet alleen bidden, maar ook arbeiden, en bij den arbeid behoort wederom het gebed. Komen wij in kloosters, dan huichelt men daar, dat men het lichaam kastijdt en zich het noodige onthoudt; maar men doet het tegendeel. En toch, al deed men het ook, hebben wij het wel te verstaan, dat wij door Christus zijn gekocht met lichaam en ziel, en dat Christus lichamelijk is uit het graf verrezen, en lichamelijk is ten hemel gevaren en wederkomen zal, om onze lichamen op te wekken uit het stof des doods en aan Zijn heerlijk lichaam gelijkvormig te maken. Ik zeide, dat de lichamelijke nooddrift zeer dikwijls aanleiding geeft tot de erkenning der geestelijke nooddrift, d. i. dat God juist daarom de zorg, den nood, de smart, ziekte en armoede op ons werpt, opdat wij gedreven worden tot het gebed, zoodat, terwijl wij van Hem bidden, wat wij noodig hebben, wij van Hem verkrijgen niet slechts wat voor het lichaam goed is, maar ook nog bovendien en nog veel meer, wat de ziel behoeft.

Wij zijn Christenen. Wij zijn toch geen heidenen, maar zijn gedoopt, wij gingen en gaan ter catechisatie, en bij

onzen doop hebben wij de belofte ontvangen, dat God eeuwig onze Vader zijn, en ons met al hetgeen wij noodig hebben, verzorgen wil. Als wij ons dan tot hiertoe niet tot God bekeerd hebben, dan mogen wij ons toch niet van het gebed laten terughouden, maar zijn gehouden ons des te meer tot God te wenden, en het niet voor niets te achten, dat wij met den doop begenadigd zijn, en met het onderwijs des Woords, en dat wij van Christus het gebed ontvangen hebben: „Onze Vader, die in de hemelen zijt!” Zonder God komt gij niet vooruit, al zijt gij ook van gedachte, dat het anders is. Alle uiterlijk geluk, uiterlijke goederen, uiterlijk vooruitkomen en welstand brengt op zich zelve den mensch in het verderf. Alles wat begonnen wordt zonder God, dat gaat ook vooruit zonder zegen Gods en het einde er van is de vloek. Daarentegen op al hetgeen met God wordt aanvaard, legt God Zijnen zegen, en dan maakt deze zegen rijk, en dit is dan ook een rechtmatig erfdeel tot op de laatste erven. Ik weet het wel: te begrijpen, dat men met God door de wereld moet komen, is eene gave Gods; dat heeft een mensch niet van zich zelve. Maar zoo de mensch het ook al niet heeft, dan wordt het hem toch voor de voeten gelegd, daar het tot hem heet: „Gij zijt gedoopt in den Naam des Vaders, en des Zoons, en des Heiligen Geestes!” en kunt gij dan zeggen, dat zulk een gebed niet voor u gegeven is? Maar de mensch is eigenlijk gezegd te traag, om bij God om alle dingen aan te houden, of hij denkt: God is wel een God om in den nood te helpen; maar wanneer de nood weg is, dan wordt God vergeten. Ziet, Mijne Geliefden, gesteld een mensch verdient een goed loon zonder God — wie heeft des menschen oog in zijne macht? In één oogenblik kan een mensch blind worden. Wie heeft des menschen rechterhand of rechtersvoet in zijne macht? In één oogenblik kan hij armen en beenen breken, of eene zware ziekte hem overvallen, zoodat hij niet meer in staat is verder iets te doen. En wie heeft het verstand van den mensch in zijne hand? In één oogenblik kan de mensch zijn verstand

verloren hebben! Geeft God het niet in Zijne barmhartigheid, dan kan de mensch nog zoovele legersteden in zijn huis hebben, en toch niet in staat zijn op ééne te liggen en te slapen; hij kan rijtuigen in bezit hebben en ze toch niet gebruiken, kan spijs en drank in zijn huis hebben, en toch niet in staat zijn te eten en te drinken. Zoo afhankelijk zijn wij, wat onze lichamelijke nooddrift aangaat, van den almachtigen en alomtegenwoordigen God. Daar wij nu zoo afhankelijk van Hem zijn, is het waarlijk heerlijk, voor niets te moeten zorgen, maar alle onze behoeften en nooden in smeeking en gebed den Heere God te openbaren. Vraag niet, of die groote God Zich zal bekommeren om een draad of schoenriem. Ja, Hij doet het. Als gij Gods gebod onderhoudt, Hem voor oogen houdt, om in liefde des naasten en Gode ter eere te leven, wees dan daarvan verzekerd, dat ook al de haren op uw hoofd geteld zijn, en die alle uwe haren geteld heeft, die ziet ook in uwe kast, op uwe legerstede, in uwe kamer en in alle uwe dingen!

De knaap gaat ter school, ter catechisatie, en hij doet dat gewoonlijk zonder God en zonder gebed. Daarmede doet hij zeer verkeerd. Nog eens: hetgeen niet met God is begonnen, eindigt met den dood. De knaap, hoe klein ook, mag bij God, Zijnen Vader aanhouden in het gebed, dat God met hem zij, en hem Zijnen Heiligen Geest geve, dat hij op de school prompt leere lezen, schrijven en rekenen, dat hij goed de talen leere, dat God hem daarbij zegene, — dan gaat het goed. En zoo is het ook met het meisje; zij mag tot God bidden, dat Hij haar helpe de naald te hanteeren, dat zij haar moeder een goede hulp moge zijn in de huishouding, dat zij in alle werk vlijtig zij. Dat mag het kind zoo van God vragen om des Heeren Jesus wil, en God zal het geven. De jongeling mag God, den Heere, bidden, als het hem ernst is, om naar het zevende gebod te leven en geene Sodomitische zonden te bedrijven, die een vreeselijken vloek op den mensch brengen, — hij mag bij God aanhouden om een vrome huisvrouw van zijne belijdenis, en God, de Heere, zal hem ver-

hooren en hem geven hetgeen voor hem in Gods oogen goed is. Maar wie zonder God de keuze doet en in het huwelijk treedt, die moet verwachten, wat het medebrengt. — De jonkvrouw mag ook bij God aanhouden om genade, om zedig en kuisch te leven en tijd en uur af te wachten, waarop zij eenen echtgenoot noodig heeft, en God zal geven, dat het uitloopt tot heil en zegen. — De zwakke huisvrouw, die aan zoo menige ziekte en zoo vele zorgen is blootgesteld, mag bij den Heere aanhouden, dat zij bij haren echtgenoot een steun en troost vinde in dit armzalig leven. En zoo mag een iegelijk in zijn stand en beroep, wanneer hij over het een of ander in nood verkeert, tot God almachtig smeeken, dat God hem verstand en wetenschap geve, om met God en eere door de wereld te komen, en God zal geven al hetgeen een mensch noodig heeft; gelijk ook vader Jakob sprak van schoenen en kleederen om aan te trekken, en brood om te eten, en zich daarbij zoo kinderlijk eenvoudig voor God uitliet; en zoo ook Jabez: en God gaf boven al het bidden en verstaan, wat hij zoo van Hem bad. — Ook is gezondheid en kracht voor ons noodig en daarom mag ik dan ook om gezondheid en kracht God bidden, dat Hij deze of gene ziekte afwere en het geve dat dit zwakke lichaam in staat worde gehouden, om voor het huis te zorgen, voor vrouw en kinderen. Wij mogen bidden voor de opvoeding der kinderen, dat zij opgevoed worden in de vreeze Gods. Ik zou niets weten te noemen, hetgeen men anders wel aan vader en moeder, aan vrouw of man, aan eenen dierbaarsten vriend vertellen of mededeelen zou, al was het slechts te doen om een spijker of eene speld, al was het ook nog zoo gering, of zoo erg, dat men het niet duizend maal beter den Heere God zegt, die in den hemel is en die tot in de diepste diepte van ons hart en van onzen nood ziet. Stelen, dat moogt gij niet doen, en schaam u te bedelen, maar werk met uwe handen iets goeds en zet de tering naar de nering; want niet al hetgeen gij in uw hoofd omdraagt, moogt gij voor God brengen, als gij naar dingen streeft die Hij niet

heeft geboden, of als gij uit den stand, waarin Hij u geplaatst heeft, wilt uittreden. Ja, uit de zonde weg, ja, uit de ongerechtigheid weg, maar anders zij een iegelijk tevreden met zijn eenvoudige huismanskost, wanneer de almachtige God hem naar Zijne wijsheid niet meer toedeelt. Hij houde aan bij God en als God hem geen brood geeft te eten, dan hongere hij met God, maar hij bedele niet; hij onderzoek eens goed, waarom God hem laat hongeren, waarom Hij hem in deze of gene verlegenheid en ziekte stort, waarom Hij hem laat verkeeren in dezen of genen nood! Hij houde aan bij den Heere en wende zich niet van Hem tot de afgoden! Houd aan bij den Heere en strek uwe hand niet uit tot de ongerechtigheid! Houd aan bij den Heere, borg niet, en lieg niet, dat gij niet kunt betalen. En die Mij eeren — is des Heeren Woord en belofte — die zal Ik ook eeren! Zoo zult gij dan, als gij dit in uw hart gevoelt: ik wil mijnen onzichtbaren Vader in den hemel niet krenken, maar wil Hem eeren voor engelen, duivelen en menschen — het ondervinden in de nietigste dingen van dit leven, waar het gaat om een dronk water of een flesch wijn, wat uwe ziel zal begeeren, — kom als een kind tot den Vader, Hij weigert u niets! AMEN.

Nazang: PSALM 86, vs. 4.

'k Ben gewoon, in bange dagen,
Mijn benauwdheid U te klagen;
Gij toch, die d' ellenden ziet,
Hoort mij, en verstoot mij niet.
Heer! wat goôn de heidnen roemen,
Niemand is bij U te noemen:
Daden, als Uw groote daân,
Treft men nergens elders aan.

hooren en hem geven hetgeen voor hem in Gods oogen goed is. Maar wie zonder God de keuze doet en in het huwelijk treedt, die moet verwachten, wat het medebrengt. — De jonkvrouw mag ook bij God aanhouden om genade, om zedig en kuisch te leven en tijd en uur af te wachten, waarop zij eenen echtgenoot noodig heeft, en God zal geven, dat het uitloopt tot heil en zegen. — De zwakke huisvrouw, die aan zoo menige ziekte en zoo vele zorgen is blootgesteld, mag bij den Heere aanhouden, dat zij bij haren echtgenoot een steun en troost vinde in dit armzalig leven. En zoo mag een iegelijk in zijn stand en beroep, wanneer hij over het een of ander in nood verkeert, tot God almachtig smeeken, dat God hem verstand en wetenschap geve, om met God en eere door de wereld te komen, en God zal geven al hetgeen een mensch noodig heeft; gelijk ook vader Jakob sprak van schoenen en kleederen om aan te trekken, en brood om te eten, en zich daarbij zoo kinderlijk eenvoudig voor God uitliet; en zoo ook Jabez: en God gaf boven al het bidden en verstaan, wat hij zoo van Hem bad. — Ook is gezondheid en kracht voor ons noodig en daarom mag ik dan ook om gezondheid en kracht God bidden, dat Hij deze of gene ziekte afwere en het geve dat dit zwakke lichaam in staat worde gehouden, om voor het huis te zorgen, voor vrouw en kinderen. Wij mogen bidden voor de opvoeding der kinderen, dat zij opgevoed worden in de vreeze Gods. Ik zou niets weten te noemen, hetgeen men anders wel aan vader en moeder, aan vrouw of man, aan eenen dierbaarsten vriend vertellen of mededeelen zou, al was het slechts te doen om een spijker of eene speld, al was het ook nog zoo gering, of zoo erg, dat men het niet duizend maal beter den Heere God zegt, die in den hemel is en die tot in de diepste diepte van ons hart en van onzen nood ziet. Stelen, dat moogt gij niet doen, en schaam u te bedelen, maar werk met uwe handen iets goeds en zet de tering naar de nering; want niet al hetgeen gij in uw hoofd omdraagt, moogt gij voor God brengen, als gij naar dingen streeft die Hij niet

heeft geboden, of als gij uit den stand, waarin Hij u geplaatst heeft, wilt uittreden. Ja, uit de zonde weg, ja, uit de ongerechtigheid weg, maar anders zij een iegelijk tevreden met zijn eenvoudige huismanskost, wanneer de almachtige God hem naar Zijne wijsheid niet meer toedeelt. Hij houde aan bij God en als God hem geen brood geeft te eten, dan hongere hij met God, maar hij bedele niet; hij onderzoek eens goed, waarom God hem laat hongeren, waarom Hij hem in deze of gene verlegenheid en ziekte stort, waarom Hij hem laat verkeeren in dezen of genen nood! Hij houde aan bij den Heere en wende zich niet van Hem tot de afgoden! Houd aan bij den Heere en strek uwe hand niet uit tot de ongerechtigheid! Houd aan bij den Heere, borg niet, en lieg niet, dat gij niet kunt betalen. En die Mij eeren — is des Heeren Woord en belofte — die zal Ik ook eeren! Zoo zult gij dan, als gij dit in uw hart gevoelt: ik wil mijnen onzichtbaren Vader in den hemel niet krenken, maar wil Hem eeren voor engelen, duivelen en menschen — het ondervinden in de nietigste dingen van dit leven, waar het gaat om een dronk water of een flesch wijn, wat uwe ziel zal begeeren, — kom als een kind tot den Vader, Hij weigert u niets! AMEN.

Nazang: PSALM 86, vs. 4.

'k Ben gewoon, in bange dagen,
Mijn benauwdheid U te klagen;
Gij toch, die d' ellenden ziet,
Hooft mij, en verstoot mij niet.
Heer! wat goôn de heidnen roemen,
Niemand is bij U te noemen:
Daden, als Uw groote daân,
Tref men nergens elders aan.

VIERDE LEERREDE.

Voorzang: PSALM 116, vs. 1—4.

God heb ik lief; want die getrouwe Heer
Hooft mijne stem, mijn smeekingen, mijn klagen;
Hij neigt Zijn oor; 'k roep tot Hem al mijn dagen;
Hij schenkt mij hulp, Hij redt mij keer op keer.

Ik lag gekneld in banden van den dood,
Daar d' angst der hel mij allen troost deed missen;
Ik was benauwd, omringd door droefenissen;
Maar riep den Heer dus aan in al mijn nood:

„Och Heer! och werd mijn ziel door U gered!”
Toen hoorde God, Hij is mijn liefde waardig,
De Heer is groot, genadig en rechtvaardig
En onze God ontfermt Zich op 't gebed.

D' eenvoudigen wil God steeds gadeslaan;
'k Was uitgeteerd, maar Hij zag op mij neder,
Keer, mijne ziel! tot uwe ruste weder;
Gij zijt verlost; God heeft u welgedaan!

Vraag: Wat heeft ons God bevolen van Hem te bidden?

Antwoord: Alle geestelijke en lichamelijke nooddrift, welke de
Heere Christus begrepen heeft in het gebed, dat Hij ons zelf
geleerd heeft.

Heid. Cat. Vr. 118.

Mijne Geliefden! Heden morgen zeide ik, dat wij in dit
avonduur daarover zouden handelen, dat wij naar Gods bevel
mogen en moeten bidden om alle geestelijke nooddrift. Maar
nu is mij ondertusschen nog iets voor oogen gekomen. Menigeen

Gehouden den 15. October 1871, 's avonds.

zou wel in bestrijding kunnen komen, als hij zoo dikwijls reeds wegens zijne lichamelijke nooddrift God gebeden en toch geene verhooring gevonden heeft. Daarover kan een kind Gods wel in bange twijfeling komen. Maar ik vraag, of verstandige ouders een kind alles geven, wat het van vader of moeder verlangt, of zij het toelaten, dat het kind zijne maag, zijne gezondheid bederft, of dat het zich op wegen begeeft, die het in het verderf storten? In het algemeen blijft het woord van den Apostel Jakobus toch waarheid en daarbij hebben wij ons allen te verootmoedigen, (Hoofdst. 4, vs. 1—3): „Van waar komen krijgen en vechterijen onder u? Komen zij niet hiervan, namelijk uit uwe wellusten, die in uwe leden strijd voeren? Gij begeert, en hebt niet; gij benijdt en ijvert naar dingen en kunt ze niet verkrijgen; gij vecht en voert krijg, doch gij hebt niet, omdat gij niet bidt. Gij bidt, en gij ontvangt niet, omdat gij kwalijk bidt, opdat gij het in uwe wellusten doorbrengen zoudt”. En dan volgt er in vs. 4: „Zoo wie dan een vriend der wereld wil zijn, die wordt een vijand van God gesteld”. Dat is niet anders geworden, maar het is zoo gebleven tot op den huidigen dag.

Maar wat de kinderen Gods betreft, zoo weten wij bijvoorbeeld, dat David, nadat hij van den Profeet Nathan vernomen had, dat de zoon, uit Bathseba geboren, sterven zou, zich afzonderde, gevast en gebeden heeft; maar verder, dat God de Heere dit gebed niet heeft verhoord. God heeft wel alle zijne gebeden verhoord, maar Gods woord is ook waar gebleven: „Het zwaard zal van uw huis niet wijken in eeuwigheid”. God heeft hem ook wederom, toen het kind gestorven was, tevreden gemaakt met dien zwaren weg; ik denk, dat David wel het meest gebeden heeft om het heil der ziel van het kind, dat dit kind, in echtbreuk gewonnen, niet ter helle mocht varen, maar behouden werd.

Toen Abraham oud was en op nieuw de belofte ontving, dat hem uit Sara een zoon zou geboren worden, was hij vol twijfel; hij kon het niet aannemen en bad: „Och dat Ismaël leven

VIERDE LEERREDE.

Voorzang: PSALM 116, vs. 1—4.

God heb ik lief; want die getrouwe Heer
Hoort mijne stem, mijn smeekingen, mijn klagen;
Hij neigt Zijn oor; 'k roep tot Hem al mijn dagen;
Hij schenkt mij hulp, Hij redt mij keer op keer.

Ik lag gekneld in banden van den dood,
Daar d' angst der hel mij allen troost deed missen;
Ik was benauwd, omringd door droefenissen;
Maar riep den Heer dus aan in al mijn nood:

„Och Heer! och werd mijn ziel door U gered!”
Toen hoorde God, Hij is mijn liefde waardig,
De Heer is groot, genadig en rechtvaardig
En onze God ontfermt Zich op 't gebed.

D' eenvoudigen wil God steeds gadeslaan;
'k Was uitgeteerd, maar Hij zag op mij neder,
Keer, mijne ziel! tot uwe ruste weder;
Gij zijt verlost; God heeft u welgedaan!

Vraag: Wat heeft ons God bevolen van Hem te bidden?

Antwoord: Alle geestelijke en lichamelijke nooddrift, welke de
Heere Christus begrepen heeft in het gebed, dat Hij ons zelf
geleerd heeft.

Heid. Cat. Vr. 118.

Mijne Geliefden! Heden morgen zeide ik, dat wij in dit
avonduur daarover zouden handelen, dat wij naar Gods bevel
mogen en moeten bidden om alle geestelijke nooddrift. Maar
nu is mij ondertusschen nog iets voor oogen gekomen. Menigeen

Gehouden den 15. October 1871, 's avonds.

zou wel in bestrijding kunnen komen, als hij zoo dikwijls reeds wegens zijne lichamelijke nooddrift God gebeden en toch geene verhooring gevonden heeft. Daarover kan een kind Gods wel in bange twijfeling komen. Maar ik vraag, of verstandige ouders een kind alles geven, wat het van vader of moeder verlangt, of zij het toelaten, dat het kind zijne maag, zijne gezondheid bederft, of dat het zich op wegen begeeft, die het in het verderf storten? In het algemeen blijft het woord van den Apostel Jakobus toch waarheid en daarbij hebben wij ons allen te verootmoedigen, (Hoofdst. 4, vs. 1—3): „Van waar komen krijgen en vechterijen onder u? Komen zij niet hiervan, namelijk uit uwe wellusten, die in uwe leden strijd voeren? Gij begeert, en hebt niet; gij benijdt en ijvert naar dingen en kunt ze niet verkrijgen; gij vecht en voert krijg, doch gij hebt niet, omdat gij niet bidt. Gij bidt, en gij ontvangt niet, omdat gij kwalijk bidt, opdat gij het in uwe wellusten doorbrengen zoudt”. En dan volgt er in vs. 4: „Zoo wie dan een vriend der wereld wil zijn, die wordt een vijand van God gesteld”. Dat is niet anders geworden, maar het is zoo gebleven tot op den huidigen dag.

Maar wat de kinderen Gods betreft, zoo weten wij bijvoorbeeld, dat David, nadat hij van den Profeet Nathan vernomen had, dat de zoon, uit Bathseba geboren, sterven zou, zich afzonderde, gevast en gebeden heeft; maar verder, dat God de Heere dit gebed niet heeft verhoord. God heeft wel alle zijne gebeden verhoord, maar Gods woord is ook waar gebleven: „Het zwaard zal van uw huis niet wijken in eeuwigheid”. God heeft hem ook wederom, toen het kind gestorven was, tevreden gemaakt met dien zwaren weg; ik denk, dat David wel het meest gebeden heeft om het heil der ziel van het kind, dat dit kind, in echtbreuk gewonnen, niet ter helle mocht varen, maar behouden werd.

Toen Abraham oud was en op nieuw de belofte ontving, dat hem uit Sara een zoon zou geboren worden, was hij vol twijfel; hij kon het niet aannemen en bad: „Och dat Ismaël leven

mocht voor Uw aangezicht". Maar Gods testament en Zijn verbond zal toch vast blijven: „Ja, aangaande Ismaël heb Ik u verhoord", verkreeg hij tot antwoord, „maar hij zal uw erfgenaam niet zijn, want in Izak zal uw zaad genoemd worden".

Saul bidt ook tot God, en God verhoort hem eenmaal, een andere maal daarentegen verhoort Hij hem niet. En waarom niet? Wilt hij vol was van eerezucht en eigenliefde; hij zag niet op Gods eer en op Gods volk, maar op zijne eigene eer, dat hij koning was, en daarom wilde hij zijne huichelarij en goddeloosheid doorzetten.

Wanneer God het gebed des oprechten ook niet zóó verhoort, als deze het dacht, dan zal Hij hem toch tevreden stellen met al Zijne wegen. Hij houde slechts aan in het gebed bij God en twistte niet over de wegen Gods, dat hij zijne bede ditmaal niet verkregen heeft; God zal hem zijne bede wel geven of iets beters.

En hiermede komen wij tot de hoofdzaak, dat is de geestelijke nooddrift. Om alle geestelijke nooddrift mogen wij God bidden in den Naam van den Heere Jesus. Slaan wij dan eenen tekst op, die zulk een gebed bevat, welken wij vinden in het Hooglied van Salomo (Hoofdst. 1, vs. 2): „Hij kusse mij met de kussen Zijns monds, want Uwe uitnemende liefde is beter dan wijn". En nu, om wat mogen wij dan God bidden? Om alle geestelijke nooddrift. Wat behoeven wij dan allereerst? Den kus Zijns monds. Wat mag dat wezen? Dat is Zijn vrede. Maar als ik zeg: „Zijn vrede", dan is deze uitdrukking niet zoo persoonlijk, als: Hij kusse mij met de kussen Zijns monds. Dat is met andere woorden gezegd: Ik moet het aan mijne ziel ondervinden, dat Hij mij Zijnen vrede gegeven heeft en geeft; ik moet Hem hebben, zonder Hem kan ik niet zijn; en zoo is dan dit voor mij eene behoefte, gelijk het eene behoefte is voor moeder en kind, dat de moeder een kus geeft aan haar kind, en het kind aan zijne moeder, en gelijk het een behoefte is voor beminden en vrien-

den, dat het hart kloppe aan het hart van den anderen en het over de lippen uitstroome in het hart.

Ik zeg dus, dat onze geestelijke nooddrift voor alle dingen daarin bestaat, dat wij vergeving van zonden hebben, verkregen hebben en voortdurend verkrijgen. Dat kan een kind begrijpen, wanneer het zijne groote zonde overdenkt, die het tegen zijne ouders begaat, wanneer het bij zich zelven nagaat, welke booze gedachten opkomen in zijn kleine hart tegen vader en moeder, en welke verborgene en verkeerde lust. Dan is het niet genoegzaam, dat aan een kind gezegd wordt, dat dit zonde is; ook is het niet voldoende, dat het zulks inziet; maar zoo begint het geestelijke en eeuwige leven, dat het kind de knieën buige voor den Heere in 't verborgene, zonder dat de ouders er iets van merken, en bij den Heere Jesus aanhoudt om vergeving van zonden. Waar het den Heiligen Geest behaagt, aan het geweten van een kind te kloppen en de zonde tot zonde te maken, zoodat deze het kind bezwaart, dan begint dat kind daarmede, en als het daarmede begint, zal het onder vinden, dat de Heere Jesus komt met den verborgen troost, zooveel als een kind dien noodig heeft om te verstaan: de Heere Jesus heeft mij lief, en ik heb Hem lief. Ja, dat is eene gave Gods, ik weet het wel; maar het moet toch gepredikt worden, en daar werkt dan de Heilige Geest met dat gepredikte Woord.

Als ik nu zoo verder overzie het jongere geslacht in de gemeente, — ach, ach, wat zijn en blijven toch zoo velen dood! Ik vraag: hebt gij dan geen zonden? Wilt gij komen met een van buiten geleerde les van de vergeving der zonden — dat baat u niets. Wilt gij iets hebben voor uwe geestelijke nooddrift, — zoekt dan den Heere, komt tot Hem met al uwe zonden en hebt geen rust, tot gij Hem hebt; tot gij persoonlijk met Hem vrede gesloten hebt, tot gij Hem persoonlijk voor u gevonden hebt, en Hij met Zijn Woord en door Zijn Geest u gekust heeft met de kussen Zijnsmonds.

Nu heeft de Heere Jesus, opdat wij weten, hoe God het

gebed om de geestelijke nooddrift verhoort, tot ons gezegd: „Al hetgeen gij den Vader zult bidden in Mijnen Naam, dat zal u gegeven worden”. Daaronder verstaat Hij in de eerste plaats alle geestelijke nooddrift. Wanneer gij dan den Vader bidt, belijdt dan uwe onwaardigheid, dat gij niet waardig zijt verhoord te worden, maar komt in den Naam des Heeren Jesus en zegt tot Hem: De Heere Jesus heeft het gezegd, lieve Vader, er staat geschreven, dat ik met alles tot U mag komen in Zijnen Naam! Dan zult gij het ondervinden, dat de Heere Jesus, als Heere over Zijn huis, wil en zal uitdeelen van de geestelijke goederen, hetgeen een iegelijk van noode heeft. En is ook de kruik leeg en heeft de weduwe ook vele schulden, zoodat er niets meer is, dan zal Hij toch wel laten instroomen van de eeuwige olie, en vervullen al wat ledig is; zooals wij lezen: 2. Kon. 4. Wij verstaan eigenlijk niet recht wat geestelijke nooddrift is. En daarom willen wij ons bepalen bij dat ééne, hetwelk ik noem: Vergeving van zonden. Bidt om vergeving van zonden, gij, die het tot heden nog niet gedaan hebt, jong en oud, en gij die het alreeds honderde malen hebt gedaan! Waar vergeving van zonden is, daar is leven, daar is zaligheid, daar is waarachtige vrede in het binnenste, daar is troost.

Overwegen wij nu verder de geestelijke nooddrift, dan willen wij niet spreken, gelijk men het pleegt te doen, van de vele Christelijke deugden, of van wassen en toenemen in de heiligmaking zonder kennisse Christi; maar wij willen de geestelijke nooddrift kortelijk schetsen uit den brief van Paulus aan de Efeze (Hoofdst. 1, vs. 16 verv.): „Ik houd niet op voor u te danken”, — nadat namelijk de Apostel van hun geloof in den Heere Jesus gehoord had en van hunne liefde tot al de heiligen — „ik houd niet op voor u te danken, gedenkende uwer in mijne gebeden, opdat de God van onzen Heere Jesus Christus, de Vader der heerlijkheid, u geve den Geest der wijsheid en der openbaring in Zijne kennis”, — alzoo God te erkennen in Zijne genade en barmhar-

tigheid, wat Hij naar den eeuwigen raad Zijner genade, naar de eeuwige verkiezing Zijner liefde in Christus Jesus voor u is, en hoe Hij zulks is, te weten als God en Vader van onzen Heere Jesus Christus. En nu nog verder: „namelijk verlichte oogen uws verstands; opdat gij moogt weten, welke zij de hoop van Zijne roeping” — dat wil zeggen, tot welke hoop gij geroepen zijt — „en welke de rijkdom zij der heerlijkheid van Zijne erfenis in de heiligen; en welke de uitnemende grootheid Zijner kracht zij aan ons, die gelooven, naar de werking der sterkte Zijner macht, die Hij gewrocht heeft in Christus, als Hij Hem uit de dooden heeft opgewekt, en heeft Hem gezet tot Zijne Rechterhand in den hemel”. En Hoofdstuk 3, vs. 14 verv.: „Om deze oorzaak buig ik mijne knieën tot den Vader van onzen Heere Jesus Christus, uit Wien al het geslacht in de hemelen en op de aarde genoemd wordt, opdat Hij u geve, naar den rijkdom Zijner heerlijkheid, met kracht versterkt te worden door Zijnen Geest in den inwendigen mensch; opdat Christus door het geloof in uwe harten wone en gij in de liefde geworteld en gegrond zijt, opdat gij ten volle kondet begrijpen met al de heiligen, welke de breedte en lengte en diepte en hoogte zij, en bekennen de liefde van Christus, die de kennis te boven gaat, opdat gij vervuld wordt tot al de volheid Gods”.

Daar is dus geestelijke nooddrift bij geestelijk gebrek, daar is kracht in een aarden vat, geloof bij twijfel, liefde waar wij geene liefde in ons vinden. Wij hebben het niet en wij weten ook niet goed, hoe noodig het ons is. De lichamelijke behoeften hinderen ons meer, verootmoedigen ons meer en drijven ons juist daardoor tot God. Maar op het andere letten wij niet zoo. Daar moeten wij eerst onze geestelijke nooddrift gevoelen en daar is het waarlijk genade, als God niet alleen die genade geeft, dat de zonden ons vergeven zijn, maar bovendien, dat wij begrijpen en verstaan, dat niet de oude mensch, maar de nieuwe mensch de overhand moet hebben, dat niet onze naam, maar Gods Naam moet geëerd worden, niet ons koninkrijk,

maar Gods Koninkrijk komen, niet onze wil, maar Gods wil moet geschieden! Gelukzalig het kind, in wiens hart van zijne jeugd af de heilige tien geboden zijn ingeprent! Ach, mijn lieve ziel, gij moet het manna van den hemel hebben, gij moet water hebben uit de steenrots, gij moet kleederen hebben, het bruiloftskleed, kleederen tegen uwe naaktheid, den rok der gerechtigheid, opdat gij niet naakt wordt bevonden; gij moet eene woonplaats hebben, een verblijf in het Jerusalem, dat boven is! Waar blijft anders de ziel, die arme ziel, als zij niet in Christus Jesus geborgen is? Daarom is dat onze geestelijke nooddrift, dat wij God, den levenden God, voor oogen houden, gelijk Hij ons nabij is en ons geven wil al hetgeen wij niet bezitten, en hetgeen wij niet kunnen toonen in onze kast en in onze beurs, want daarin is het niet gelegen.

God gelooven, God eeren, de wereld verachten, zich zelven verloochenen, zijn betrouwen stellen op den levenden God — wie kan dat doen! Dat is een geestelijke nooddrift, die God alleen geven kan; maar wij hebben ze noodig. God is, Hij ziet en hoort ons, de Heere Jesus kent ons, Hij heeft Zijn leven voor ons gelaten aan het kruis, is op Golgotha een vloek geworden voor ons en heeft Gods toorn gedragen, de eeuwige schuld betaald; nu zijn wij gehouden en geroepen Hem dankbaar te zijn, in Zijne wonden de genezing van onze wonden te zoeken en nergens anders; met onze zonden tot Hem te gaan en van Hem te vragen vergeving en verlossing; wij zijn gehouden en geroepen, te vertrouwen op God, op den levenden God, Hem voor oogen te hebben, te gelooven, dat Hij ons nabij is, dat Hij alles weet en ons kent in het diepst van ons hart; wij zijn gehouden en geroepen tot God te gaan om ontferming, gelijk wij zoo menigmaal in de Psalmen lezen: „Zijt mij genadig, o God, naar Uwe goedertierenheid; delg mijne overtredingen uit naar de grootheid Uwer barmhartigheden!” (Ps. 51, vs. 3). Wij zijn gehouden en geroepen, sterk te worden naar den inwendigen mensch. Ja, Mijne Geliefden,

wie begrijpt zulks? Één ding begrijpen wij, dat wij ten eene-male zwak zijn en niets vermogen, maar dat juist is onze geestelijke nooddrift, te bidden, dat wij sterkte en kracht verkrijgen naar den inwendigen mensch.

Een kind is zijnen ouders ongehoorzaam, dat herhaalt zich telkens; maar dat mag niet zoo blijven. Dan is het niet voldoende, om vergeving van zonden te bidden, maar daar gij te zwak zijt in u zelve, om een gehoorzaam kind te zijn, moet gij bij den Heere aanhouden om de genade, dat Hij u gehoorzaam make. Evenzoo wanneer gij gierig zijt, zijt gij geroepen, bij God aan te houden, dat Hij deze duivelsche gierigheid van u wegneme; want dat mag niet zoo blijven. Gierigheid is de wortel van alle kwaad. Of als gij geneigd zijt tot toorn, moogt en moet gij bij God aanhouden, dat Hij u goedwillig en gaarne vergevend make, geduldig, ootmoedig. Of wanneer gij door vleeschelijken lust geplaagd wordt, houdt dan aan bij God, dat Hij Zich over u ontferme en met u doe naar Zijnen raad, zóó of zóó. Dat is geestelijke nooddrift: dat wij dus op grond der eeuwige genade Christi en der liefde Gods aanhouden bij God als een arme, ja de armste bedelaar, om al hetgeen wij in de Evangeliën en apostolische brieven lezen, dat de Heere Jesus voor Zijne heiligen heeft verworven, en wat Hij van hen wil, als Hij hun voorhoudt, gelijk wij dat zoo dikwijls lezen: Doodt dan uwe leden die op aarde zijn enz., en dan zeg ik: „Hij is nabij de ziel, die tot Hem zucht: Hij troost het hart, dat schreiend tot Hem vlucht!” Houd aan; en wanneer gij ook tot antwoord krijgt, wat de Heere tot den Apostel Paulus zeide, toen hij bad, dat de engel des Satans van hem mocht wijken: „Mijne genade is u genoeg”, — welaa! wees daarmede tevreden!

Als gij slechts genade hebt, dan zal de genade niet te vergeefs aan u arbeiden, maar zij is er, opdat gij vervuld wordt tot al de volheid Gods, gelijk de Apostel zegt.

En nu, wie spreekt het uit: „Hij kusse mij met de kussen Zijns monds?” Het is een arm kind, en bovendien een leelijk

kind; het erkent zijne mismaaktheid en armoede, maar toch wil het een kus hebben van den Heere en in dezen kus van Zijnen mond ligt eene kracht voor de eeuwigheid. AMEN.

Nazang: PSALM 40, vs. 8.

Verheug het volk, verblijd hen allen, Heer!
Die naar U zoeken t' elken stond;
Leg steeds Uw vrienden in den mond:
„Den grooten God zij eeuwig lof en eer!”
Schoon 'k arm ben en ellendig,
Denkt God aan mij bestendig,
Gij zijt mijn hulp, mijn kracht,
Mijn Redder, o mijn God!
Bestierder van mijn lot!
Vertoef niet, hoor mijn klacht.

